

видѣхме, е градището надъ Кжпиновския манастиръ, онова надъ Килифарево и т. н. Нашето тука градище е на тѣсенъ гребенъ, 400 — 500 крачки далечъ отъ пѣтищата и рѣката, очевидно е било наблюдателница къмъ р. Дрѣнта и къмъ Харваловската рѣка. Нѣкога стражарницата се е съборила отъ бури и порои или отъ земетресъ, та се наложило стражата да се премѣсти по-надолу, гдето мѣстото е по-широко, но пъкъ сгодено за целта. На новото мѣсто, между два дола, върху височината била построена първата по-широка укрепена кула, която давала възможностъ да се построятъ и жилища за стражаритѣ, па и кошари за добитѣкъ. Сетне нуждата наложила подъ кулата въ низинитѣ да се построи стопанска сграда или гостоприемна. Така отъ гостоприемницата изникналъ манастиръ „Св. Илия“, както е изникналъ и съседа му „Св. Никола“. За участието на храбри и смѣли юнаци, подъ име „монаси“, между манастирскитѣ служители и овчари ще видимъ по-нататѣкъ.

Първи писмени сведения. — Първи писмени сведения за манастира „Св. Илия“ се срещатъ въ единъ ржкописенъ осмогласникъ (октоихъ) отъ 1595 г. Въ последната страница на ржкописа писецътъ *Дионисий* бележи: „Азъ убо хоудий рабъ именемъ *Добръ*, а по мнишкомъ *Дионисій*, монахъ отъ Кжпиново, уведѣхъ оумоленіе и оскоуденіе светіе книги манастиру въсечьстному пророку тезвитенину *Илии* и Божіемъ реченіемъ въздждалѣхъ, дадохъ шестотинъ пенези и купихъ сию душеполезную книгу, глаголемая осмогласникъ<sup>1)</sup>“.

На листъ 173 има изрисуванъ грубо нѣкакъвъ светецъ съ бележка: „Да се знай, кога писа този светитель *Нидѣлку* отъ село Фидова-чифликъ“. Това ще каже, че Дионисий купилъ Осмогласника за манастира, а Недѣлко отъ Федова-чифликъ нарисувалъ светеца.

Старитѣ люде отъ Феда-бей и Плаково твърдятъ, че сж чували отъ дѣди и прадѣди, какво манастирътъ е сществувалъ преди да се явятъ тѣхнитѣ села. Но за това ще имаме дума по-нататѣкъ.

Манастирътъ е построенъ върху землище, принадлежащо на царь, а следъ идването на турцитѣ султанътъ го присвоилъ. Въ разказитѣ на околнитѣ села се долавя, че горитѣ около двата манастира нѣкога сж били царски. Турцитѣ отначало се интересували само отъ пѣтищата изъ клисуритѣ (дервентитѣ) и тѣхното запазване отъ „хайдути“. Отъ горитѣ тѣ не се интересували и непереследвали онѣзи, които се заселвали въ тѣхнитѣ дебри, било на готова поляна, било като

<sup>1)</sup> Осмогласникътъ се пази въ Църковния музей при Духовната академия въ София подъ № 1207.